

Advies van 28 april 2022
over een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 februari 2019 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren

A. Inleiding

1. De heer Pierre-Yves DERMAGNE, Vice-eersteminister en Minister van Economie en Werk, heeft op 2 februari 2022 de Hoge Raad aangeschreven met het verzoek een advies uit te brengen over een *ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 februari 2019 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren*.

Het voor advies voorgelegd ontwerp voert een aantal wijzigingen door aan het bestaand huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (hierna: IBR). Meer in het bijzonder is het ontwerp erop gericht om, rekening houdend met de ervaring ingevolge de COVID-19-gezondheids crisis, een reglementair kader te creëren dat de organisatie van hybride vergaderingen en vergaderingen op afstand van de Algemene vergadering, de Raad en het Uitvoerend comité van het IBR mogelijk maakt.

2. De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft de wettelijke taak bij te dragen tot de ontwikkeling van het wettelijk en reglementair kader dat van toepassing is op de economische beroepen, onder meer via het verstrekken van adviezen of aanbevelingen - op eigen initiatief of op verzoek - aan het Parlement, de regering, het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren of aan de beroepsorganisaties voor de economische beroepen.

Meer in het bijzonder moet de Hoge Raad verplicht worden geraadpleegd voor elk besluit met betrekking tot het beroep van de bedrijfsrevisor en voor elk besluit dat wordt genomen in uitvoering van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en

belastingadviseur (hierna: de wet van 17 maart 2019) of de wetten betreffende het beroep van bedrijfsrevisor¹.

De rol van de Hoge Raad bestaat erin om erop toe te zien dat het algemeen belang en de vereisten van het maatschappelijk verkeer bij de uitoefening van de opdrachten worden in acht genomen, alsook om zich ervan te vergewissen dat de besluiten beantwoorden aan de geest van de wet en de nodige rechtszekerheid waarborgen.

De Koning moet elke afwijking van een éénsluitend advies van de Hoge Raad uitdrukkelijk met redenen omkleden.

De Hoge Raad moet het hem gevraagde advies binnen drie maanden uitbrengen, dus *in concreto* uiterlijk tegen 2 mei 2022 (artikel 80, eerste en derde lid, van de wet van 17 maart 2019).

B. Context en inhoud van het voor advies voorgelegd ontwerp

3. De heer Pierre-Yves DERMAGNE, Vice-eersteminister en Minister van Economie en Werk, preciseert in zijn verzoek om advies aan de Hoge Raad van 2 februari 2022 dat een voorstel van het IBR aan de basis ligt van het voor advies voorgelegd ontwerp van besluit. Hij licht de context en inhoud van het voorgelegd ontwerp van besluit toe als volgt:

L'article 65 de la loi 7 décembre 2016 portant organisation de la profession et de la supervision publique des réviseurs d'entreprises prévoit que :

« Le Roi arrête, sur proposition ou le cas échéant après avis de l'Institut rendu dans un délai de trois mois, les règlements nécessaires pour assurer le fonctionnement de l'Institut et la réalisation des objectifs que la présente loi lui assigne. Ces règlements sont pris sur proposition ou après avis du Conseil supérieur. »

Dans ce cadre, l'Institut des Réviseurs d'Entreprises (ci-après IRE) a - par courrier électronique du 2 septembre 2021 - transmis des propositions d'adaptation de l'arrêté royal du 22 février 2019 fixant le règlement d'ordre intérieur de l'Institut des Réviseurs d'Entreprises.

L'objectif de ces propositions est de créer, compte tenu de l'actuelle crise sanitaire, un cadre réglementaire permettant d'autoriser et de faciliter la tenue de réunions hybrides et en distanciel de l'assemblée générale, du Conseil et du Comité exécutif de l'IRE (indépendamment d'une pandémie ou de décisions des autorités publiques).

Les propositions transmises par l'IRE ont été intégrées dans le projet d'arrêté royal cité en rubrique, pour lequel l'avis du Conseil supérieur des Professions économiques est souhaité.

---

¹ Deze opdracht vloeit voort uit artikel 80, eerste lid, van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur.

4. Tot dusver is in de schoot van het IBR “fysiek vergaderen” steeds het uitgangspunt geweest, zowel voor de Algemene vergadering, als voor de Raad en het Uitvoerend comité van het IBR. Dit kan worden afgeleid uit het huidig wettelijk en reglementair kader zoals toepasselijk op de organen van het IBR, met name de artikelen 65 tot 73 van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren (hierna: de wet van 7 december 2016), enerzijds, en de artikelen 6 tot 26 van het koninklijk besluit van 22 februari 2019 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (hierna: het huishoudelijk reglement van het IBR), anderzijds.

Sinds maart 2020 hebben specifieke (gezondheids)maatregelen ingevolge de COVID-19-crisis deze werkwijze echter noodgedwongen doorkruist.

5. Het voor advies voorgelegd ontwerp van besluit zorgt voor een reglementair kader om voortaan “hybride vergaderingen” en “vergaderingen op afstand” mogelijk te maken, en dit ook buiten crisissituaties of specifieke overheidsbeslissingen om.

Meer concreet voorziet het ontwerp van besluit in de volgende aanpassing van de artikelen 6, 16 en 24 van het bestaand koninklijk besluit van 22 februari 2019 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren²:

➤ Algemene vergadering – voorstel van aanpassing van artikel 6

In principe zal de algemene vergadering voortaan een “**hybride**” vergadering zijn, d.w.z. de leden van de algemene vergadering hebben de keuze om deel te nemen aan de algemene vergadering hetzij fysiek, hetzij op afstand.

MAAR de Raad kan beslissen om:

- de algemene vergadering **uitsluitend in fysieke aanwezigheid** te houden; of
- de algemene vergadering **uitsluitend op afstand** te houden (ingeval van overmacht die een fysieke deelname aan de algemene vergadering verhindert); of
- de algemene vergadering **uit te stellen**. Indien dit uitstel meer dan 6 maanden bedraagt, dan wordt de vergadering uitsluitend op afstand gehouden.

Een aantal **modaliteiten** ingeval van deelname op afstand worden geregeld in het voor advies voorgelegd ontwerp van besluit; dit betreft met name de controle van de hoedanigheid en identiteit van de deelnemers, mogelijkheid voor rechtstreekse en gelijktijdige kennisname van besprekingen en deelname aan beraadslagingen, mogelijkheid om vragen te stellen, quorum- en meerderheidsvoorwaarden, bekendmaking van procedures op website (enkel toegankelijk voor de deelnemers aan de

---

² Voor een officieuze coördinatie van de voorgestelde wijzigingen aan het bestaand koninklijk besluit van 22 februari 2019: zie bijlage aan onderhavig advies.

algemene vergadering), vermelding in de notulen van eventuele technische problemen bij deelname langs elektronische weg aan de vergadering of aan de stemming,...

De online stemprocedure zal door de Raad bepaald worden.

➤ Raad – voorstel van aanpassing van artikel 16

In principe zal de vergadering van de Raad voortaan een **“hybride” vergadering** zijn, d.w.z. de raadsleden hebben de keuze om deel te nemen aan de raadsvergadering hetzij fysiek, hetzij op afstand.

MAAR de raadsvergadering wordt **uitsluitend fysiek** gehouden:

- op verzoek van de voorzitter en/of ondervoorzitter; of
- op verzoek van een meerderheid van de raadsleden (eenvoudig verzoek in te dienen bij voorzitter en/of ondervoorzitter).

Ingeval van hoogdringendheid wordt de raadsvergadering **uitsluitend op afstand** gehouden (dit is echter niet mogelijk voor het vaststellen van de jaarrekening).

➤ Uitvoerend comité – voorstel van aanpassing van artikel 24

In principe zal de vergadering van het Uitvoerend comité voortaan een **“hybride” vergadering** zijn, d.w.z. de leden van het Uitvoerend comité hebben de keuze om deel te nemen aan de vergadering van het Uitvoerend comité hetzij fysiek, hetzij op afstand.

MAAR op verzoek van de voorzitter en/of ondervoorzitter, wordt de vergadering van het Uitvoerend comité **uitsluitend fysiek** gehouden.

6. Volledigheidshalve kan worden vermeld dat de Hoge Raad vanwege de federale Minister, bevoegd voor Economie, op 2 februari 2022 ook nog een tweede verzoek om advies heeft ontvangen, meer in het bijzonder omtrent een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 17 augustus 2018 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor.

Om voor de Stagecommissie van het IBR voortaan eveneens hybride vergaderingen en vergaderingen op afstand mogelijk te maken, omvat dit tweede ontwerp van besluit een gelijkaardige aanpassing van het reglementair kader voor de vergaderingen van de Stagecommissie.

7. Schematisch kan de nieuwe regeling, zoals voorgesteld in het voor advies voorgelegd ontwerp, hierna als volgt worden weergegeven.

De aanpassingen die zijn voorgesteld in het ontwerp tot wijziging van het koninklijk besluit van 17 augustus 2018, zijn in onderhavig schema eveneens vermeld:

	Ontwerp tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 februari 2019 (huishoudelijk reglement van het IBR) <i><u>Voor advies voorgelegd aan de Hoge Raad</u></i>			Ontwerp tot wijziging van het koninklijk besluit van 17 augustus 2018 (toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor) <i><u>(tweede verzoek om advies aan de Hoge Raad)</u></i>
	Algemene vergadering	Raad	Uitvoerend comité	Stagecommissie
Principe	<i>Hybride vergadering</i>	<i>Hybride vergadering</i>	<i>Hybride vergadering</i>	<i>Hybride vergadering</i>
Uitzondering	Uitsluitend <i>fysieke</i> vergadering: op beslissing van de Raad	Uitsluitend <i>fysieke</i> vergadering: op verzoek van (onder)voorzitter of van meerderheid van raadsleden	Uitsluitend <i>fysieke</i> vergadering: op verzoek van (onder)voorzitter	Uitsluitend <i>fysieke</i> vergadering: op verzoek van de voorzitter van de Stagecommissie
	Uitsluitend <i>op afstand</i> : ingeval van <u>overmacht</u> (waarbij fysieke deelname aan vergadering wordt verhinderd)	Uitsluitend <i>op afstand</i> : ingeval van <u>hoogdringendheid</u>	/	Uitsluitend <i>op afstand</i> : ingeval van <u>hoogdringendheid</u>
	Uitstellen	/	/	/
Modaliteiten voor vergadering op afstand	Zie huishoudelijk reglement (voorstel van aanpassing: artikel 6, §§ 3 tot 5)	/	/	/

C. Éénsluïdend advies van de Hoge Raad

8. Sinds maart 2020 heeft de recente gezondheids crisis ingevolge de COVID-19-pandemie, met de diverse hieruit voortvloeiende (gezondheids)maatregelen vanwege de overheid, een aanzienlijke impact gehad op de wijze van vergaderen en beraadslagen van heel wat instellingen en organisaties.

Ook het IBR zag zich in de afgelopen periode genoodzaakt om de vergaderingen van zijn organen op een alternatieve wijze te organiseren. Tot 30 juni 2020 kon het IBR zich daarvoor baseren op het Koninklijk besluit nr. 4 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake mede-eigendom en het vennootschaps- en verenigingsrecht in het kader van de strijd tegen de COVID-19-pandemie (*Belgisch Staatsblad*, 9 april 2020, tweede editie).

Met het voor advies voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit wordt het “hybride” en “op afstand” vergaderen van de organen van het IBR voortaan formeel verankerd in het huishoudelijk reglement van het IBR. Meer in het bijzonder is het ontwerp erop gericht om de beraadslagen en de besluitvorming van de Algemene vergadering, van de Raad en van het Uitvoerend comité, los van enige uitzonderingssituatie (zoals pandemie) of specifieke overheidsbeslissing, voortaan ook anders dan “fysiek” te kunnen organiseren.

De Hoge Raad staat positief tegenover de uitbreiding van de vergadermodaliteiten van de organen in de schoot van het Instituut en juicht het gebruik van de moderne communicatietechnologieën bij vergaderingen en beraadslagen toe. Het initiatief van de Minister om, op voorstel van het Instituut, in de regelgeving de diverse vergadermogelijkheden van de organen van het IBR (onder meer wat betreft het vergaderen op afstand) uitdrukkelijk te omkaderen en te preciseren, komt volgens de Hoge Raad de duidelijkheid en de rechtszekerheid zeker ten goede.

9. De voorschriften uit het voor advies voorgelegd ontwerp in verband met de algemene vergadering van het IBR zijn zowel qua praktische modaliteiten, als qua terminologie, in grote mate geïnspireerd op de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (WVV), zoals aangepast door de wet van 20 december 2020 houdende diverse tijdelijke en structurele bepalingen inzake justitie in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (*Belgisch Staatsblad*, 24 december 2020), onder meer het artikel 7:137 WVV.

Toch heeft de Hoge Raad – na analyse van het voor advies voorgelegd ontwerp van besluit – een aantal bezorgdheden waarop hij de aandacht van de Minister wenst te vestigen; hierbij kan een onderscheid gemaakt worden tussen bemerkingen van algemene aard (hierna C.1) en specifieke bemerkingen (hierna C.2).

C.1. Algemene bemerkingen

10. Gelet op het feit dat de “hybride” vergaderwijze voor de Algemene vergadering van het IBR voortaan de regel wordt, vindt de Hoge Raad het wenselijk om dit nieuwe principe ook op het niveau van de wet in te schrijven; deze aanvullende precisering kan gebeuren naar aanleiding van een eerstvolgende wijziging van de wet van 7 december 2016.

Momenteel stelt artikel 67, eerste lid, van de wet van 7 december 2016 enkel dat de algemene vergadering “ten minste éénmaal per jaar” bijeenkomt, en verder: “De datum en de modaliteiten van deze bijeenkomst worden in het huishoudelijk reglement bepaald”.

Strikt genomen kan ervan uitgegaan worden dat dit artikel een voldoende rechtsgrond biedt voor de in het ontwerp voorgestelde regeling. Maar de voorgestelde regeling (waarbij de leden de keuze hebben om hetzij fysiek, hetzij op afstand deel te nemen aan de Algemene vergadering) brengt een fundamentele wijziging teweeg in de traditionele wijze van vergaderen, beraadslaging en besluitvorming van de Algemene vergadering.

In de wet van 7 december 2016 zelf (artikel 67) wordt de nieuwe keuzemogelijkheid om hetzij fysiek, hetzij op afstand deel te nemen aan de algemene vergadering, dan ook best uitdrukkelijk vermeld; zo ook wordt in de wet zelf best gepreciseerd dat het Instituut voor de deelname aan de algemene vergadering op afstand een elektronisch communicatiemiddel dient ter beschikking te stellen dat voldoet aan een aantal garanties, zoals het mogelijk maken van een gezamenlijke beraadslaging en het waarborgen van de vereiste veiligheid.

11. De Hoge Raad stipt aan – louter ter informatie – dat de wet van 7 december 2016 recent nog is aangepast om een alternatieve wijze van beraadslaging en beslissing in de schoot van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren toe te laten, rekening houdend met de ervaringen opgedaan in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19.

Zo is artikel 38 van de wet van 7 december 2016 recent aangevuld door de wet van 27 juni 2021 houdende diverse financiële bepalingen (*Belgisch Staatsblad*, 9 juli 2021) met het volgende lid:

In hoogdringende gevallen of in bijzondere omstandigheden vastgesteld door de voorzitter of, bij zijn afwezigheid, door een lid dat overeenkomstig het huishoudelijk reglement van het Comité wordt aangewezen, kan het Comité beslissen door een schriftelijk procedure of door middel van elk telecommunicatiemiddel dat een gezamenlijke beraadslaging toelaat, volgens de nadere regels bepaald in het huishoudelijk reglement van het Comité.

In uitvoering van artikel 38 van de wet van 7 december 2016, omvatten de artikelen 9 tot 13 van het huishoudelijk reglement van het College, zoals vastgesteld op 1 september 2021 en publiek

beschikbaar op de website³, de nadere regels in verband met de digitale en hybride vergaderingen van het Comité.

12. Volgens het voor advies voorgelegd ontwerp zal het Instituut de hoedanigheid en de identiteit van de bedrijfsrevisor die deelneemt aan de Algemene vergadering op afstand controleren aan de hand van het gebruikte elektronisch communicatieplatform (voorgesteld artikel 6, § 3).

Er dient te worden aangestipt dat het gebruik van een elektronisch communicatieplatform voor het “digitaal vergaderen” mogelijks impliceert dat persoonsgegevens van de deelnemers (natuurlijke personen) aan de vergadering worden verwerkt, zoals bijvoorbeeld hun identificatiegegevens, eventueel hun afbeelding en hun contactgegevens, e-mailadres, elektronische communicatiegegevens zoals IP-adres, ...

In zoverre een verwerking van persoonsgegevens plaatsvindt, dient te worden nagegaan of de voorgestelde regeling in lijn ligt met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

Gezien de specifieke bevoegdheid en deskundigheid van de Gegevensbeschermingsautoriteit op het vlak van elke aangelegenheid met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, neemt de Hoge Raad in dit verband geen standpunt in maar verwijst hij – voor zover nodig geacht - naar het standpunt van de Gegevensbeschermingsautoriteit ter zake.

13. De Hoge Raad veroorlooft zich om de Minister erop te wijzen dat ook voor het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants (afgekort IBA of, in het Engels, ITAA) een gelijkaardig regelgevend initiatief nuttig zou zijn.

Voor de Algemene vergadering van het ITAA is momenteel voorzien in de mogelijkheid om “*op verzoek via simultane elektronische weg*” te stemmen (artikel 63, 6de lid, van de wet van 17 maart 2019). Dergelijke werkwijze zou gelden vanaf de “*algemene vergadering die de leden van de eerste Raad na de overgangsraad [...] verkiest*”, dus met andere woorden vanaf 2023.

Maar noch de wet van 17 maart 2019, noch het huishoudelijk reglement, toepasselijk op het ITAA⁴, voorzien echter in specifieke modaliteiten, voorwaarden of garanties in verband met het vergaderen, het beraadslagen of het stemmen op afstand. Nadere precisering in dit verband zou de rechtszekerheid en duidelijkheid volgens de Hoge Raad zeker ten goede komen.

---

³ https://www.fsma.be/sites/default/files/media/files/2021-09/2021-09-01_huishoudelijk_reglement.pdf

⁴ Met name het Koninklijk besluit van 11 september 2020 tot vaststelling van de nadere regels van het openbaar register van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants en, de toekenning van de hoedanigheid aan de personen van derde landen en aan de rechtspersonen, de regels inzake de werking van het Instituut en de voorwaarden inzake beroepsverzekering (*Belgisch Staatsblad*, 30 september 2020).

C.2. Specifieke bemerkingen

14. Een aantal modaliteiten ingeval van deelname op afstand aan de Algemene vergadering worden geregeld in het voor advies voorgelegd ontwerp van besluit.

Dit betreft met name de controle van de hoedanigheid en identiteit van de deelnemers die op afstand de algemene vergadering bijwonen, de mogelijkheid voor hen om rechtstreeks en gelijktijdig kennis te nemen van de besprekingen, de mogelijkheid voor hen om aan de beraadslagingen deel te nemen en alle vragen te stellen die zij nuttig achten. Wat betreft de naleving van de quorum- en meerderheidsvoorwaarden worden zij geacht aanwezig te zijn op de plaats waar de algemene vergadering wordt gehouden. Eventuele technische problemen en incidenten die de deelname langs elektronische weg aan de algemene vergadering of aan de stemming zouden hebben belet of verstoord, worden in de notulen vermeld. De online stemprocedure en de procedures met betrekking tot de deelname op afstand aan de algemene vergadering worden bepaald door de Raad en bekendgemaakt op de website van het IBR.

De Hoge Raad is van mening dat het ontwerp, naast voormelde modaliteiten, ook aandacht zou moeten besteden aan de specifieke situatie van een geheime stemming in de schoot van een hybride Algemene vergadering. De stemming is geheim in het geval van de verkiezing van de Voorzitter, Ondervoorzitter en leden van de Raad (artikel 68, § 1, van de wet van 7 december 2016 *juncto* artikel 13 van het huishoudelijk reglement van het IBR).

Om in de nodige garanties te voorzien, zou uitdrukkelijk kunnen bepaald worden dat *“bij een geheime stemming, de stemming op zodanige digitale wijze wordt georganiseerd dat de authenticiteit van de uitgebrachte stemmen kunnen gecontroleerd worden, waarbij een geheime stem niet herleid kan worden tot de deelnemer die de stem heeft uitgebracht”*.

15. In het ontwerp wordt bepaald dat de Raad kan beslissen - in afwijking van het houden van een hybride vergadering - tot *“het uitstel van de algemene vergadering”* (aangepast artikel 6, § 2, 3° van het ontwerp).

Met het uitstellen van de algemene vergadering wordt aan de Raad dus een derde mogelijkheid geboden om af te wijken van het principe van een *hybride* algemene vergadering, naast de mogelijkheid om een algemene vergadering *uitsluitend in fysieke aanwezigheid* of *uitsluitend op afstand* te houden.

In het ontwerp wordt echter niet verwezen naar specifieke omstandigheden waaronder een uitstel van de Algemene vergadering mogelijk of noodzakelijk zou zijn. Strikt genomen zou de Raad van het IBR dus *“zomaar”* kunnen beslissen een algemene vergadering uit te stellen. Er wordt enkel bepaald dat *“in het geval dat dit uitstel meer dan zes maanden bedraagt, de algemene vergadering uitsluitend op afstand wordt gehouden”*.

De Hoge Raad is van oordeel dat het “uitstellen” van een algemene vergadering een uitzonderingssituatie moet blijven, zeker gelet op de bijkomende vergadermogelijkheden waarin het ontwerp voortaan voorziet.

Bovendien schrijft de wet uitdrukkelijk voor dat de algemene vergadering *“ten minste éénmaal per jaar”* dient bijeen te komen (cf. artikel 67, eerste lid, van de wet van 7 december 2016).

De Hoge Raad acht het noodzakelijk eraan te herinneren dat een eventueel uitstel van de algemene vergadering door de Raad geenszins afbreuk mag doen aan de wettelijke verplichting om tenminste éénmaal per jaar een algemene vergadering te houden. Bijgevolg wordt voorgesteld om in artikel 6, § 2, 3°, minstens toe te voegen *“Zonder afbreuk te doen aan artikel 67, eerste lid, van de wet van 7 december 2016”*.

16. In het voor advies voorgelegd ontwerp komen de modaliteiten voor vergaderingen door middel van een elektronisch communicatieplatform (zowel voor “hybride” vergaderingen als voor “vergaderingen op afstand”), toepasselijk op de Algemene vergadering van het IBR, uitgebreid aan bod (zie artikel 6, §§ 3 tot 5 van het ontwerp).

In tegenstelling tot de bepalingen toepasselijk op de Algemene vergadering, worden voor de Raad en het Uitvoerend comité echter geen modaliteiten gepreciseerd. Enkel wordt voorgeschreven dat de leden de keuze hebben om aan deze vergaderingen deel te nemen hetzij fysiek, hetzij door middel van een door het Instituut ter beschikking gesteld elektronisch communicatieplatform.

Het komt de Hoge Raad voor dat - naar analogie met de hybride Algemene vergadering – ook voor hybride Raadsvergaderingen en hybride vergaderingen van het Uitvoerend comité in een aantal modaliteiten moet worden voorzien met het oog op de nodige garanties voor een correct verloop, onder meer wat betreft de mogelijkheid voor de deelnemers op afstand om rechtstreeks en gelijktijdig kennis te nemen van de besprekingen, deel te nemen aan de beraadslagen en alle vragen te stellen die nuttig worden geacht.

De modaliteiten uit het voorgesteld artikel 6, §§3 tot 5 kunnen, *mutatis mutandis*, toepasselijk zijn op de hybride vergaderingen van de Raad en van het Uitvoerend comité.

17. De Hoge Raad is van oordeel dat de voorgestelde regeling nog aan duidelijkheid en helderheid kan winnen indien een aantal begrippen nader worden gedefinieerd.

Zo worden best een aantal definities in de voorgestelde regeling toegevoegd, zoals bijvoorbeeld:

- *“Hybride vergadering”*: hiermee wordt een vergadering bedoeld waarbij niet alle deelnemers fysiek vanuit dezelfde ruimte deelnemen aan de vergadering, maar waarbij

één of meerdere deelnemers aan de vergadering deelnemen door middel van een elektronisch telecommunicatiemiddel dat een gezamenlijke beraadslaging toelaat;

- “Vergadering op afstand” of “digitale vergadering”: hiermee wordt een vergadering bedoeld waarbij de deelnemers aan de vergadering deelnemen door middel van een elektronisch telecommunicatiemiddel dat een gezamenlijke beraadslaging toelaat, zonder dat twee of meer deelnemers fysiek vanuit dezelfde ruimte op die manier deelnemen aan de vergadering;
- “Vergadering in fysieke aanwezigheid”: hiermee wordt een vergadering bedoeld waarbij de deelnemers aan de vergadering fysiek aanwezig zijn in dezelfde ruimte en op die manier deelnemen aan de vergadering.

18. Tenslotte worden nog een aantal formele aanpassingen/verbeteringen omtrent het voor advies voorgelegd ontwerp van besluit gesuggereerd:

- Voorgesteld artikel 6, § 3, tweede lid: toevoegen “moet” tussen “op afstand” en “toelaten om...”;
- Voorgesteld artikel 6, § 3, derde lid: toevoegen “,hun stemrecht uit te oefenen” tussen “beraadslagingen” en “en alle vragen te stellen...”;
- Voorgesteld artikel 16, § 1, tweede lid: toevoegen “op afstand” tussen “hetzij” en “door middel van een door het Instituut ter beschikking gesteld elektronisch communicatieplatform”;
- Voorgesteld artikel 24, § 1, tweede lid: toevoegen “op afstand” tussen “hetzij” en “door middel van een door het Instituut ter beschikking gesteld elektronisch communicatieplatform”;
- In het voor advies voorgelegd ontwerp van besluit wordt verwezen naar een “elektronisch communicatieplatform” dat door het Instituut wordt ter beschikking gesteld voor de organisatie van vergaderingen op afstand. In andere regelgeving in verband met hybride vergaderingen of vergaderingen op afstand wordt meestal verwezen naar het gebruik van een “elektronisch communicatiemiddel”; dit is onder meer het geval in het WVV, in de wet van 7 december 2016 met betrekking tot het College, in voormeld KB nr. 4,.... Het is voor de Hoge Raad niet duidelijk waarom in het voorliggend ontwerp gekozen is voor het begrip “elektronisch communicatieplatform”, noch waarin een elektronisch communicatieplatform zich onderscheidt van een elektronisch communicatiemiddel. Voor zover hetzelfde begrip wordt bedoeld, geeft de Hoge Raad de voorkeur aan het gebruik van een terminologie die coherent en in lijn is met de terminologie gehanteerd in andere regelgeving.

***

Executive summary

Algemeen

- *De Hoge Raad staat positief tegenover de organisatie van hybride en digitale vergaderingen in de schoot van het IBR en tegenover het initiatief om de nieuwe vergadermodaliteiten formeel te verankeren in de regelgeving; dit komt de duidelijkheid en rechtszekerheid ongetwijfeld ten goede.*
- *Het nieuwe uitgangspunt van de “hybride” algemene vergadering wordt best ook op het niveau van de wet zelf ingeschreven.*
- *Wat betreft de eventuele verwerking van persoonsgegevens ingeval van “digitale” en/of “hybride” vergaderingen, verwijst de Hoge Raad desgevallend naar de specifieke bevoegdheid en deskundigheid van de Gegevensbeschermingsautoriteit ter zake.*

Specifiek

- *Het organiseren van een “geheime” stemming ingeval van een hybride algemene vergadering (zoals bij de verkiezing van de voorzitter, ondervoorzitter, raadsleden), wordt best uitdrukkelijk geregeld in het ontwerp.*
- *Het uitstel van een algemene vergadering door de Raad moet uitzonderlijk blijven en mag geenszins afbreuk doen aan de wettelijke vereiste volgens dewelke ten minste één algemene vergadering per jaar moet gehouden worden.*
- *Ook voor de “hybride” vergaderingen van de Raad en het Uitvoerend comité moet in bepaalde modaliteiten worden voorzien, met het oog op de nodige garanties voor een correct verloop.*
- *De voorgestelde regeling kan aan duidelijkheid en helderheid winnen door de toevoeging van een aantal definities en de verdere verfijning van de tekst.*

Bijlage: officieuze coördinatie

<p style="text-align: center;">UITTREKSEL uit het Koninklijk besluit van 22 februari 2019 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het IBR - <u>de lege lata</u> -</p>	<p style="text-align: center;">Voorstel tot wijziging, voorgelegd voor advies aan de Hoge Raad – officieuze coördinatie - <u>de lege ferenda</u> -</p>
ALGEMENE VERGADERING	ALGEMENE VERGADERING
Artikel 6	Artikel 6
De gewone algemene vergadering komt jaarlijks bijeen in de loop van de tweede helft van de maand april.	§ 1. De gewone algemene vergadering komt jaarlijks bijeen in de loop van de tweede helft van de maand april <u>na bijeenroeping door de Raad.</u>
	<u>De leden van de algemene vergadering kiezen om deel te nemen aan de algemene vergadering hetzij fysiek, hetzij op afstand door middel van een door het Instituut ter beschikking gesteld elektronisch communicatieplatform.</u>
	<u>De voorzitter, de ondervoorzitter, de secretarissen van de Raad en de stemopnemers die eveneens deelnemen aan de algemene vergadering, zijn echter fysiek aanwezig op de algemene vergadering.</u>
	§ 2. In afwijking van het houden van een <u>hybride vergadering bedoeld in paragraaf 1, kan de Raad beslissen tot:</u>
	<p>1° <u>het houden van de algemene vergadering uitsluitend in fysieke aanwezigheid, of</u></p> <p>2° <u>het houden van de algemene vergadering uitsluitend op afstand in geval van overmacht die een fysieke</u></p>

	<p><u>deelname aan de algemene vergadering verhindert, of</u></p> <p>3° <u>het uitstel van de algemene vergadering. In het geval dat dit uitstel meer dan zes maanden bedraagt, wordt de algemene vergadering uitsluitend op afstand gehouden.</u></p>
	<p><u>§ 3. Het Instituut controleert de hoedanigheid en de identiteit van de bedrijfsrevisor die deelneemt aan de algemene vergadering op afstand aan de hand van het gebruikte elektronisch communicatieplatform.</u></p>
	<p><u>De secretarissen stellen een elektronisch communicatieplatform ter beschikking dat de bedrijfsrevisoren die deelnemen aan de algemene vergadering op afstand toelaten om rechtstreeks en gelijktijdig kennis te nemen van de besprekingen tijdens de algemene vergadering.</u></p>
	<p><u>Het ter beschikking gestelde elektronisch communicatieplatform laat bovendien de bedrijfsrevisoren toe om deel te nemen aan de beraadslagingen en alle vragen te stellen die zij nuttig achten.</u></p>
	<p><u>Voor wat betreft de naleving van de quorum- en meerderheidsvoorwaarden, worden de bedrijfsrevisoren die op afstand aan de algemene vergadering deelnemen geacht aanwezig te zijn op de plaats waar de algemene vergadering wordt gehouden.</u></p>
De Raad bepaalt de modaliteiten van oproeping en terbeschikkingstelling van de documenten.	<p><u>§ 4. De Raad bepaalt de modaliteiten van oproeping en terbeschikkingstelling van de documenten, alsook de online stemprocedure voor de bedrijfsrevisoren die aan de algemene vergadering op afstand deelnemen.</u></p>

De oproeping vermeldt de agenda, de plaats, de dag en het uur van de vergadering.	De oproeping vermeldt de agenda, de dag en het uur van de vergadering, <u>alsook de plaats en/of een beschrijving van de procedures met betrekking tot de deelname aan de algemene vergadering op afstand. Die procedures worden voor diegene die het recht heeft aan de algemene vergadering deel te nemen toegankelijk gemaakt op de website van het Instituut.</u>
	<u>§ 5. De notulen van de algemene vergadering vermelden de eventuele technische problemen en incidenten die de deelname langs elektronische weg aan de algemene vergadering of aan de stemming hebben belet of verstoord.</u>
RAAD	RAAD
<i>Artikel 16</i>	<i>Artikel 16</i>
§ 1. De Raad komt bijeen op uitnodiging van de voorzitter, telkens het belang van het Instituut het vereist en ten minste achtmaal per jaar. De oproeping vermeldt de agenda en is vergezeld van de vereiste documenten. Behoudens hoogdringendheid wordt de oproeping ten minste acht kalenderdagen vóór de vergadering verzonden, in voorkomend geval elektronisch.	§ 1. De Raad komt bijeen op uitnodiging van de voorzitter, telkens het belang van het Instituut het vereist en ten minste achtmaal per jaar. De oproeping vermeldt de agenda en is vergezeld van de vereiste documenten. Behoudens hoogdringendheid wordt de oproeping ten minste acht kalenderdagen vóór de vergadering verzonden, in voorkomend geval elektronisch.
	<u>De leden van de Raad kiezen om deel te nemen aan de vergadering van de Raad hetzij fysiek, hetzij door middel van een door het Instituut ter beschikking gesteld elektronisch communicatieplatform.</u>
	<u>§ 2. In afwijking van paragraaf 1, wordt de vergadering van de Raad uitsluitend fysiek gehouden in de volgende gevallen:</u>

	<p>1° <u>op verzoek van de voorzitter en/of de ondervoorzitter van de Raad;</u></p> <p>2° <u>op verzoek van een meerderheid van de leden van de Raad. Dit verzoek wordt bij de voorzitter en/of de ondervoorzitter van de Raad ingediend en dient niet gemotiveerd te zijn.</u></p>
§ 2. Bij hoogdringendheid kan de voorzitter van de Raad van het Instituut de Raad bijeenroepen voor een vergadering die plaats vindt door middel van een conferencecall of een videoconferentie.	§ 3. In afwijking van paragraaf 1, kan bij hoogdringendheid de voorzitter van de Raad, <u>een vergadering van de Raad bijeenroepen die uitsluitend op afstand plaatsvindt.</u>
In dat geval wordt de uitnodiging ten minste vierentwintig uur vóór de vergadering verzonden, in voorkomend geval elektronisch.	In dat geval wordt de uitnodiging ten minste vierentwintig uur vóór de vergadering verzonden, in voorkomend geval elektronisch.
De krachtens deze paragraaf geïmplementeerde besluitvormingsprocedure mag in geen geval betrekking hebben op het vaststellen van de jaarrekening van het Instituut.	De krachtens deze paragraaf geïmplementeerde besluitvormingsprocedure mag in geen geval betrekking hebben op het vaststellen van de jaarrekening van het Instituut.
UITVOEREND COMITÉ	UITVOEREND COMITÉ
<i>Artikel 24</i>	<i>Artikel 24</i>
Het Uitvoerend Comité bestaat ten minste uit de voorzitter en de ondervoorzitter van het Instituut.	<u>§ 1.</u> Het Uitvoerend Comité bestaat ten minste uit de voorzitter en de ondervoorzitter van het Instituut.
	<u>De leden van het Uitvoerend Comité kiezen om deel te nemen aan de vergadering van het Uitvoerend Comité hetzij fysiek, hetzij door middel van een door het Instituut ter beschikking gesteld elektronisch communicatieplatform.</u>

	<u>§ 2. In afwijking van paragraaf 1 wordt de vergadering van het Uitvoerend Comité uitsluitend fysiek gehouden op verzoek van de voorzitter en/of ondervoorzitter van het Instituut.</u>
Telkens wanneer de Raad vergadert, brengt het Uitvoerend Comité of de voorzitter verslag uit over het bestuur. De notulen van het Uitvoerend Comité worden aan de leden van de Raad overgemaakt.	Telkens wanneer de Raad vergadert, brengt het Uitvoerend Comité of de voorzitter verslag uit over het bestuur. De notulen van het Uitvoerend comité worden aan de leden van de Raad overgemaakt.